

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tard el dilluns.

No's tornan els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CANUDA, 15, 1.er
Hores de Redacció: de 5 a 9 de la tarda
Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponal 2'75
Número solt 5 cèntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 cèntims
Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponals propagandistes
5 números 7 pessetes semestre
25 : , 30 : ,
50 : , 50 : ,

LA USURA

L' USURER:—Ja veus si 'n va de bé pera tú aixó; per cada un dels molts duros que 't deixo, tú no m' has de donar més qu' un ral.
L' OBRER:—Sí, pro es un ral cada mes y al cap del any resulten molts quartos.
L' USURER:—Homel.... si al cap del any ja 't haurás mort de gana.....

Sorteig de regalos pels subscriptors

- 1.er regalo: Podrán escullir entre:
Una máquina de cosir Wertheim.
Un llit y somier pera una persona, un armari pera roba y sis
cadires.
Un llit y somier pera matrimoni y un armari.
- 2.^{on} y 3.er regalos: Podrán escullir entre:
Un armari pera roba.
Un llit y somier pera una persona.
Mitja dotzena de cadires.
Un rellotje de paret.
- 4.ta, 5.ta, 6.ta, 7.ta, 8.ta, 9.ta y 10.ta: Imposició a la Caixa de Estalvis de 20
pessetes o un rellotje de butxaca.

El diumenge 15 de Desembre tindrà lloc el sorteig al local d' AURORA SOCIAL. Tenen dret a aquest sorteig tots els subscriptors qu' estiguin al corrent de pago del segon semestre de aquest any, el dia 14 de Desembre, y tots els nous subscriptors que además de suscriures pels mesos de Novembre y Desembre hagin adelantat el pago del primer semestre de 1908, pel proxima dia 14 de Desembre.

Si surt favoregut el número que porta el rebut de suscripció, donarà dret a la opció de un dels premis.

Si sortís un mateix número per dos o mes premis solsament, tindrà dret al primer premi que surti adjudicat.

El regalo se entregará a aquell que porti el rebut.

El dret a recullir el regalo caducarà el 31 de Mars de 1908.

Els subscriptors d' AURORA SOCIAL que estiguin abonats al 2.^{on} semestre d' aquest any, pera tenir opció al sorteig de regalos deuen estar al corrent de pago el 14 del proper Desembre.

¡Alerta, treballadors!

En vigílies de l' estació hivernal, la més difícil pel pobre, y atravesant una crisi tan aguda com la que ha seguit a les inundacions, es quan s' aprestan a recullir un botí més abundant les aus greginyadores de la usura voraz.

Aquestes aus sinistres que giravolten entorn de la miseria, son els que fan son negoci ab les Caixes d' empenyo. En aquestes Cases l' interés que se sol pagar generalment es de un ral per duro cada mes! es dir que per cada 20 rals que s' presten se han d' abonar 12 rals cada any, que equivalen al interés usurari d' un 60 PER 100!

¿Es possible qu' en un país civilisat, en un país ahont se parla tant d' humanitat, de filantropia, de fraternitat y de caritat, se tolerin semblants abusos?

Els usurers de casa nostra potser contestaran com els italians:—*Guadagno il cento per cento, a moderato guadagno.*

Pobres els que han de caure en les seves urpes! Aquesta ganancia que ls usurers califiquen de moderada, porque la fan poch a poch, acaba de la manera que fa notar el diálech que s' llegeix al dessota de la caricatura del present número.

Baldament que cap dels nostres llegidors caygui en la tentació d' enmatllevar diners a les C' ixes d' empenyo a que aludim més amunt! Pero si no pot prescindir de fer algun préstam a interés, que tingui el bon seny d' escullir les que l' exigeixin més módich, per exemple el *Monte-pío barcelonés* y l' *Montepío de la Esperanza*.

El patrimoni del pobre

La societat no es egoista en sa essencia; ho pot ser en l'us que fa dels bens de la terra, y basta regular y limitar aquest us pera assegurar als pobres la seva part del patrimoni comú... NINGÚ TE DRET ALS FRUITS DEL SEU PROPI DOMINI, SINO SEGONS LA MESURA DE SES LLEGÍTIMES NECESSITATS. Allí ahont acaba la necessitat llegítima, allí acaba igualment l'us llegítim de la propietat. Lo que resta es el patrimoni del pobre en justicia y caritat.

LACORDAIRE

Un article d' «El Cim d' Estela»

La premsa de diferents opinions s' ha ocupat sovint de les campanyes que l' nostre setmanari vé sostenint en defensa dels interessos del Treball y d' alguns de nostres éxits més fructuosos.

Molts son ls articles ab qual reproducció ns han honrat els nostres col·legues periodístichs, alguns que han suscitat polémiques y altres que s' han manifestat de perfecte acort ab el criteri que sosté AURORA SOCIAL. Aixó de mostra un manifest avens en la cultura de la opinió pública y en alguns dels òrgans que la dirigeixen. A tots els expressem el nostre agraïment per la col·laboració que venen prestant a la nostra obra de pacificació social, fundada en la justicia y en l' amor de la fraternitat.

Per falta d' espay se ns fa impossible citar sisquera els noms dels col·legues que ns fan echo. Pero avuy volem demostrar una vegada més la nostra imparcialitat reproduint un article d' *El Cim d' Estela*, respecte del qual ens permetrem solament un breu comentari al final.

«Aurora Social» y el Sr. Bordas

En lo setmanari sociolèch AURORA SOCIAL del diumenge passat y encapsalat ab el títol de *Aurora Social als tribunals*, hi llegim una demanda de conciliació feta al director del mateix ab motiu d' un article que publicà anteriorment, article qu' en concepte del demandant En Rafael Clarassó y Noguera, fabricant, conté injurias a ell dirigides.

Y ve tot seguit una declaració del digne diputat pe l' districte D. Marian Bordas, en la que s' declara autor del aludit article y manté ab cara ferma y gest noble y digne totes y cada una de les afirmacions qu' en el mateix constan.

Aqueixa actitud del valent diputat per Berga enalteix de debó el seu heróic procedir en favor de les classes desvalgudes y a nosaltres ens reanima el honoris concepte que, desde l' moment que li varem otorgar els nostres sufragis, havíem format d' ell, creyentlo ferm contrast, de la serie de diputats nous, quan no inútils ó maliciosos, que, per obra y gracia del govern centralista, per tants y tants anys havíem estat disfrutant.

La seva declaració inserta en AURORA SOCIAL l' honra altament y ns honra també a nosaltres, els electors del districte de Berga, porque poques coses hi ha tant d' agrair com la defensa dels interessos dels desvalguts, dels deixats de la fortuna, dels que ostentan en son rostre en tota la seva nueua el bíblich «guanyarás el pa ab el suor del teu front», y l' Sr. Bordas al fer pública ostentació del seu decidit gest en favor d' ells, no fa més qu' afegir una nova manifestació d' aqueix esperit de rectitut y justicia a les moltes que durant la seva ja brillant representació d' aqueix districte ab diversos motius y n' varies ocasions té donades.

Nosaltres l' aplaudim coralment y «El Cim d' Estela» se n' sent entusiasmada del jove diputat, com l' anomena AURORA SOCIAL.

Les necessitats dels obrers han trovat sempre echo en el seu cor generós, y en totes les ocasions el dret conculcat ó desconegut pe ls patrons ha motivat en ell enérgiques defenses. Are hi ha donat motiu, segons sembla, l' arbitrari procedir d' aquell fabricant de Monistrol de Calders y davant dels fets qu' ell considera contraris a les lleys del trevall y aduch a la dignitat humana, s' hi revoltat irat y digne com cal a tota persona que tingui dignitat y noblesa. ¡Be, molt be, podem exclamar, pe l' diputat per Berga!

Mes, sense que vulgui significar la més petita molestia pe l' nostre digníssim diputat a Corts, ens cal ferli present qu' en el districte també n' hi ha de patrons que mereixen censures, tant y pot ser més enérgiques y tot, que les a que ha donat motiu el fabricant de Calders. No ignora qu' en el districte també hi ha importantíssimes explotacions industrials, y a nosaltres ens consta que no pas en totes elles tenen els obrers, per part dels patrons, totes les consideracions que per la seva abnegació y pe l' seu trevall se mereixen; que molt confades son les explotacions en que s' cumploixen les lleys sobre l' treball; que rares son aquelles Juntas locals de Reformes socials que s' cuidan dels interessos dels obrers en la forma y activitat que la llei ls encomana; lo que dona lloc a abusos que ls que n' son víctimes, gracies a la penuria per que está passant la classe obrera, la major part de les vegades no gosant exteriorisar per por de més doloroses conseqüencies. Pron sabem nosaltres de determinades explotacions industrials en les que s' paga ls obrers empleats en elles el seu dur trevall tant y malament, se ls obliga a consumir articles de determinats intermediaris, que fan ab la garantia del encarregat y que fan el seu negoci no sempre en les condicions degudes.

Tal volta li son desconegudes al Sr. Bordas aquestes extralimitacions que de la llei se cometen en el seu districte de Berga, y fem aquestes indicacions, no per excitar el seu zel, que sabem que no necessita d' excitacions, sino porque arribi a noticia seva la cosa y miri de posarhi remey, si es possible, acoblant d' aquesta manera nous motius de zratitut en son favor per part de tots els humils.

ANFÓS RAURELL.

La redacció d' AURORA SOCIAL ha celebrat arran de la publicació del anterior article una *interview* ab el diputat a Corts pel districte de Berga, y ns ha manifestat el seu agraïment a «El Cim d' Estela», donant la següent resposta al prech que dirigeix a en Marian Bordas:

«Estich disposat a ferme echo de denuncies precises de graves y culpables informacions de la lleislació protectora del treball, sempre y quan se demostrin els fets y s' garantisi la responsabilitat de les denuncies.»

Aquesta contestació es un nou argument a favor del zel que per la elevació moral y material de la classe obrera tenia ja demostrat el diputat a Corts pel districte de Berga.

La vaga general de ferro-carrils a Inglaterra

Sobre la Inglaterra pesa en aquesta hora, com una incubació de imminent desventura, la més desastrosa vaga que la pugui amensar: la vaga general de ferro-carrils.

Pera compondre la gravetat del perill bastará senyalar la importancia grandíssima del moviment promogut per les set grans Companyies que administren els ferro-carrils del Estat. La llargada complexiva de les línies es de 23.074 milles. El capital invertit es de 1.237.375.000 lliures esterlines. En 1906 els ferro-carrils britànichs transportaren 1.240.333.000 persones y prop de mitj milió de toneladas de productes industrials. Els ingressos corresponents al mateix any foren 2.000.750.000.000.

Les Companyies ocupan un exèrcit de 257.653 carrilayres, dels quals uns 97.001 pertanyen a la gran federació del personal ferroviari britànich: l' *Amalgamated Society of Railway servants*.

Ab aquestos datos imaginéu-vos are quina repercussió tindria la parada del gegant mecanisme en un Estat en el qual está desenrotllat d' un modo inversemblant el moviment de la industria y del comerç.

El capítol dels carrilayres es el secretari general de la *Amalgamated*, Richard Bell, tradunionista y antisocialista.

A ell se deu que ls procediments de violencia que s' havien proposat en les associacions obreres fossin substituïts per métodos més racionals, més pràctichs y de major eficacia social pera millorar la condició dels carrilayres britànichs.

Les Companyies, no obstant, han fet el sort a algunes justes reivindicacions dels empleats y treballadors, que reclamaven disminució de treball y augment de salari. Aquestos desitjos foren concretats en el congrés de Birmingham, pero totes les Companyies, llevat de una sola, refusaren tota tentativa de transacció.

En un país meridional, de sang bullenta com Espanya, aquella negaliva hauria provocat immediatament la vaga.

Pero ls inglesos son més flemàtichs, més reposats, més reflexius: tenen més desenrotllat l' esperit d' observació de la realitat, el sentit pràctic y utilitari.

Ells se n' han guardat prou, els carrilayres britànichs, de declarar-se en vaga general sens preparació, sens organissació, sens garantia del avenir. Ells se n' han guardat prou d' iniciar, per exemple, la darrera vaga general de Barcelona.

La negativa de les Companyies fa un any que persisteix. La força que representen els carrilayres es immensa. Y malgrat aixó, la vaga no ha esclatat encare.

La sagacitat d' en Richard Bell l' ha reservada com a últim extrem. Y mentres tant hi ha hagut prou temps pera atraure la atenció de tota la Inglaterra sobre l' gravíssim conflicte, s' ha produït una gran corrent de opinió y de simpatia, y ls carrilayres han conquistat nous milers de advocats y de amichs de llur causa. Y aquesta espera ha fet guanyar als obrers ferro-viaris una força que ennobleix tota lluita, la força moral, y ha enrobustit ensemps la força material de que poden disposar, y finalment els ha proporcionat serenitat y espay pera organissarse pe l' dia de demà.

Així y tot en Bell no ha volgut carregar ab la responsabilitat de les desastroses y terribles conseqüencies que pot tenir una vaga. Ha enajant primerament tots els procediments pacífichs, y agotats que han sigut, ha cridat als representants de la *Amalgamated*, demandant que s' pronunciessin per referèndum a favor ó en contra de la vaga segons millor els semblés.

Quina diferencia entre ls procediments d' en Bell y ls dels capdells obrers dels països meridionals! Quina diferencia entre l' respecte que guarda als drets y al propi pensament dels seus representats, y la lleugeresa ab que arriscan els interessos vitals de la classe obrera y la desaprensió ab que prescindixen de llur sufragi veritable els redentors del pueblo que s' estilan en els països bullanguers del Sur d' Europa!

Y mentres ha durat aquest compàs d' espera, fixat pera respondre a la consulta, Richard Bell l' ha aprofitat pera reforçar la posició de la *Amalgamated* logrant que s' adherissin al moviment els altres quatre grans Sindicats ferro-viaris inglesos, que son: l' «Associació dels empleats ferro-viaris», l' «Unió dels treballadors dels ferro-carrils», la «Societat dels desviadors y senyaladors» y la «Societat de maquinistes y fogoners». Y pera assegurar millor y també com a nou medi de propaganda y proselitiss-

me, en Bell ha volgut consultar la opinió dels obrers neutrals ó *siquerois*, com diriam a Barcelona, y aduch dels enemics de la *Amalgamated*, fent extensiu el dret de pronunciarse en referèndum als ferroviaris anti-unionistes.

Sia quin se vulla el resultat de aquest gran moviment, el fet es que ls carrilayres inglesos han ofert als seus companys d' ofici y demés treballadors del continent un alt exemple de bon seny, de tolerancia, de civisme y educació social, que fora molt oportú que sapigués imitar la democràcia catalana.

B.

Del libre de la Biblioteca «Patufet», titolat *De quan les besties parlaven*, d' en Manel Folch y Torres, ab ilustracions de J. Llaerverias, editat ab molt gust tipogràfic per J. Baguñà, n' extractem la següent rondalla que no dubtem será del agrado de nostres llegidors.

De quan les besties parlaven es un interessant y ben escrit libret, en que, ab forma gràcil y d' un deliciós humorisme, se donen bones màximes educadores, ab una colecció d' ingenus y gentilíssims contes. L' autor s' ha acreditat una vegada més de discret y pulcre escriptor ab la confecció d' eixa obra. Y el dibuixant, Sr. Llaerverias, l' ha il·lustrada profusament ab un acert y ab una traça extraordinaries; de sos dibuixos pot dirse que fan parlar a les besties.

En un bosc molt gran y molt espès hi havia un borinot ros que borinotejava al voltant d' una mata de romani florit:

Borinot ros porta ventura,
borinot negre dú amargura;
borinot ros, borinot ros,
borinot ros, jo m' quedo ab vos.

Y així se passava hores y hores, callant no més que l' temps precis pera pendre alé y tornant desseguida a la cantarella ab més branhó:

Borinot ros porta ventura,
borinot negre dú amargura;
borinot ros, borinot ros,
borinot ros, jo m' quedo ab vos.

Mes veus aquí que allí a la vora hi havia un elefant que s' estava fent mitjdiada recolzat a la soca d' un arbre molt revingut y que encara no havia pogut aclucar l' ull perquè la cansó enfadada del borinot cuydava desvetllarlo.

Mentrestant el borinot, dali que dali ab la mateixa:

FESTES A FAVOR DELS INONDATS

Festa de beneficencia al Parc Güell.

Borinot ros porta ventura,
borinot negre d' amargura;
borinot ros, borinot ros,
borinot ros, jo 'm quedo ab vos.

—¿Que la sabeu tota, company?—va dirli l' elefant ab sorna.
—Veureu, si no us agrada aneusen, que l' bosch es prou ample, y com que aquesta mata es casa meua, jo hi faig lo que be 'm sembla,—va contestar el borinot.

—¿Sabeu que per ser tan petit gasteu molta llengua?—va tornar l' elefant.
—Gasto la que 'm cal.
—Y si jo ara us desferé d' un cop de trompa?
—Gran mal us ne farieu, ganassa, d' héureus ab una bestiolleta tan petita com jo.
Y com que les rahons portaven aires d' allar-

...ventant tal bufada al borinot...

garse y l' elefant tenia més ganes de dormir que de discutir, mal que vegés que la rahó estava tota de la banda del borinot, va tallar la conversa enrampant la trompa y ventant tal bufada al borinot, que l' va tirar cent passos lluny, mentres l' elefant celebrava la tamborella ab una gran rialla que va ressonar per tot el bosch, y aixís que estigué ben tip de

...ell que torna a repaparse al arbre, agafant el son...

riure ell que torna a repaparse al arbre, agafant el son tan fort que feya uns ronchs que semblava que tronés.

En tant el borinot, capolat y mitj malmés, s' aixecava de terra irritat per la injustícia y abús de força de l' elefant, jurant molt formalment que s' venjaria d' aquella mala passada. Paraula de borinot.

En aquestes, heusaquí que passen uns llenyataires, y al veure al elefant adormit, quina una se 'n pensen? li serren la soca ahont estava recolzat, y elefant

y arbre varen caure a terra tan llargs com eren, y com que un elefant caygut es home mort, els llenyataires no hagueren de fer més que fermarlo ab cadenes y emportar-se ab ells pera ferli reginar les soques y els boscallis que aterraven.

Va passar temps, y l' elefant, ocupat en les feynes del seu ofici, ja no 's recordava més del borinot ni de que borinots hi hagués al mon; mes en cambi el borinot tenia ben presenta la injuria que li va fer l' elefant y no li havien pas passat les ganes de ferli pagar cara la feta.

...a la quieta, quieta, se fica dintre d' una orella del elefant.

Espera que esperarás la ocasió, heusaquí que un dia el borinot va trobar per un camí al elefant que portava a la trompa una soca tan grossa, que dos homes no l' haurien pas abastada ab els braços.

—Ara es la meua—va pensar el borinot, y ell que sí, que a la quieta, quieta, se fica dintre d' una orella del elefant pera recordarli la cansó:

Borinot ros porta ventura,
borinot negre d' amargura;
borinot ros, borinot ros,
borinot ros, jo 'm quedo ab vos.

No us dich res, del ensurt que va tenir l' elefant al sentir aquella cantarella que ja tenia oblidada; aixís es que va pensar:
—Ara aquest voldrà revenjarse de lo que vaig ferli aquell dia, y com que porto la trompa ocupada y no me 'l puch esquivar de la orella, es prou capàs de donarme un que sentir.

Aixís es que va provar de ferseli amich, ab moixaines y paraules dolces:

Borinot ros porta ventura,
borinot negre d' amargura;
borinot ros, borinot ros,
sou molt gentil y graciós.

Pero l' borinot, ¡qué es cas! no va pas dei-

...l' elefant feya uns salts y uns bots...

xarse convèncer per aquelles demostracions d' amistat tan interessades; ben al contrari, va ficarseli encara més endins de la orella, y ja veureu que a cada fiblada y pessigolla del borinot l' elefant feya uns salts y uns bots ben poch escayents en una bestia seria y reposada com ell era, fins que no podentse aguantar més, va llençar la càrrega al mateix punt que l' borinot fugia a corre-cunya perque l' elefant no l' arreplegués ab la trompa.

Els llenyataires al veure que l' elefant brincava d' aquella manera y s' descarregava tot de sobte, varen pensar-se que tot allò eren poques ganes de treballar y les varen emprendre contra d' ell ab una tanda de cops y garrotades que feya feredat, y ja veureu que a cada vergassada li anaven cantant:

Elefant, elefantó,
que t' has tornat balladó;
si l' ballar no t' desplau pas,
ja t' dich jo que ballarás
y ballarás ab rahó.

Y garrotada va, garrotada ve.

L' elefant prou hauria volgut explicar als seus amos que allò no era gauduleria, sino frisança que li donava el borinot que se li havia ficatala orella, pero com que si besties ab besties s' entenen, besties ab persones no podrán entendres may, el pobre elefant no podia ferse valer la rahó, haventse d' acontentar ab demanar clemència al borinot que volava aprop d' allí.

Borinot, borinotó,
tingas de mí compassió.

A lo que responia l' borinot:

Elefant, elefanti,
ara 'm toca riure a mí.

Y com que aixó passava cada vegada que l' elefant sortia carregat, heusaquí que 's seus amos veyent que no s' hi podia adobar res y que no podentse valer aquella bestia els sortia massa cara de mantenir, un dia quina una me 'n fan? me l' iliguen ben fort y me l' maten a llansades.

De la trompa 'n fan tiretes,
dels uyals ne fan botons,
y de la pell corretjetes
pe'ls que no són bons minyons.

Y de tot lo que us he contat se 'n pot treure en net que aquells que son forts y poderosos, no són no deuen oprimir als febles y als humils, sino que pe'ls contrari han de ser els seus defensors, si no volen que 's passi el cas del elefant.

MANEL FOLCH Y TORRES.

Terrible revenja

Demunt del cup tresca que tresca
el vremador cantussejant,
y baix els peus la vrema fresca
el most preciós va regalant.

Dels bells raïms de rossa pansa,
negre sumoll, dols moscatell,
al viu compás d' aquella dansa,
no 'n queda més que rapa y pell.

Y l' gra esclafat que most esquitza
sembla que diga ab cert rencor:
«Si lo teu peu ara 'm trepitja,
jo del teu cap seré senyor.»

J. C.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Espanya

Madrid, 25.—Discurs d' En Cambó al Congrés.—Es destituït el batlle de Madrid.—27.—S' enmalalteix En Salmerón.—28.—Discussió animada en el Congrés, promoguda pe' l' Sr. Burell.—30.—Els solidaris declaren essencial pera ells la derogació de la llei de jurisdiccions.—1 Novembre.—Mor Emili Ferrarí.

França

Paris, 28.—Arriben Don Alfons y D.ª Victoria.—L' Academia de Ciències anuncia que l' sabí Bordas ha descobert el medi de canviar, baix la influència del radiu, el carbó en pedres precioses, topacis o rubins.—30.—El ministre espanyol senyor Allendesalazar declara en una intervintu, qu' existeix complet acord entre Espanya y França per la qüestió del Marroch.

Russia

Sant Petersburg.—1.—Descobrimet d' un complot pera assassinar per medi de bombes a tots els membres del Concili militar.

Noruega

Cristiania, 28.—El rey accepta la dimissió del President del Concili y del ministre de Cultes y Justicia.

Turquia

Blaca, 27.—Ferotje assassinat de 8 búlgars.

Abissínia

Adisabla, 28.—L' Emperador anuncia en un decret la constitució d' un Gabinet estil europeu.

Cròniques de Berlin

Ab motiu del nou projecte de Reunions y Associacions del qual ja parlava en la crònica anterior y en lo que s' demanen mides d' excepció contra 'ls súbdits de llengua no alemanya s' ha resuscitat una de les qüestions més interessants pera 'l proletari.

En la actual organització capitalista de la societat la satisfacció total de les necessitats de la classe més numerosa de la població depèn enterament del salari. Aquest està subjecte (encare que no degui calificarse com a mercaderia) a les lleys de la oferta y la demanda; pero no tota la oferta de treball es de la mateixa qualitat: les races, pobles y nacions humanes y fins agrupacions més petites dintre de les últimes se troben avuy en situació cultural tant diferent, que lo que pels uns es necessitat iminenta, pera 'ls altres no es ni objecte de plaer. Per lo tant a l' hora de demanar recompensa pera 'l treball cada grup d' homens ho farà segons ses necessitats.

De lo qual se n' aprofiten els empresaris pera encarregar els treballs que no exigeixen finesa de mà ni d' esperit a pobles atraçats, a races inferiors. Y 'ls obrers que volen defensar un nivell del salari adequat a un període alt de civilització han d' acudir a la força política del seu Estat pera que 'ls defensi. Y no 's cregui qu' aixó s' reduïxi a les ja famoses qüestions dels xinos al Transvaal o dels negres a América, o a la més picanta encare dels japonesos als Estats Units; no, tots els pobles que creixen, totes les classes obreres que s' eduquen y s' enllyren tenen en son interior aquest problema. Recordis qu' a Austràlia, lo paradís del obrer blanch, fins els teixidors del Lancashire (capital de la industria textil del mon) apareixen com a essers atraçats y de vida miserable.

A Alemanyia no manca tampoch lo problema: de tot arreu surten queixes. Les poblacions agrícoles del Est del Elba se queixen de que 'ls grans propietaris contractin pera les collites obrers russos, polachs, gálats o ruthens, que treballen per cap diner y quina presència posa els salaris a tan baix punt que tots els bons treballadors fuigen cap a les ciutats o cap al Oest, malgrat els diferents medis emplets pe'ls propietaris pera retenerlos: els minayres d' Alsacia y Lorena, del Rhin y Westfalia se queixen d' una invasió d' italians y polachs respectivament.

Ab la nova llei y la prohibició del idioma polach en les reunions creuen molts que s' vol allunyar al obrer incult polach dels centres industrials alemanys: jo no sé fins a quin punt un atentat tan manifest al dret pot redundar en benefici d' algú. Jo sols voldria que 'ls llegidors d' AURORA SOCIAL, sobretot els obrers, se fixessin en la relació estremitat en que està llur prosperitat ab la unitat y subsistencia de les nacions.

Aixís com els japonesos pera obrir-se pas en la vida moderna tingueren que ferse forts y comprar

canons y acoçats, aixís també els pobles més avançats tenen que fer lo mateix pera no sucumbir sota la onada de miseria que 'ls amenaça. Y no sempre ni sovint son els canons lo millor medi de arreglar aquestes qüestions: es l' activitat pacífica y ordenada del Estat, del poble organitzat, les que estan en millors condicions de ferho.

Sols organitzat en Estat y tant millor quant més just y representatiu sigui aquest, pot un poble resoldre tots els problemes socials qu' avuy hi ha plantejats y que resoltos a la llur quinta essencia son per lo que toca al progrés material els dos següents: Lliurar en lo possible al obrer de sa dependencia exclusiva del assalariament y fer mentres tant la base «salari» qu' ab elles pugui portar l' obrer una vida digna y satisfèr comodament les necessitats no sols materials, sino les de cultura.

Creu algú qu' Alemanyia tindria avuy l' hermosa lleigació de fàbriques y sobretot la inimitable llei de segurs obligatoris si no s' hagués format en 1871 lo nucli poderós que tot ho arrossega, que anomenem Imperi alemany?

Jo vull, donchs, que 'ls obrers catalans, que tots els obrers espanyols se convencin del deber que tenen d' associar llur voluntat a la de les altres classes socials espanyoles y de portar llur cooperació (forta sobretot pe' l' número) a la obra comú de sanejar lo món polítich espanyol.

Berlin, 29. 10. 07.

X. Y.

CORRESPONDENCIA DE PARIS

Coses d' América

Els americans tot ho fan a l' engrós: are están fent una gran casa. En tenien de deu pisos, de dotze, de vint. Vint pisos son quatre cases de l' ensauze una demunt de l' altre. Are en fan una, anomenada *Singer Building*, que n' tindrà quaranta set: deu cases una demunt de l' altre. L' edifici sols servirà pera oficines, y estará construït ab totes les comoditats. Pera prevenir els terratrèmols, l' edifici serà d' acer y de granit: els fonaments tenen cents peus de fondaria y els arquitectes creuen qu' aixís els terratrèmols no podrán perjudicar-lo. Contra 'ls incendis hi haurà una instal·lació de bombes especials. Al interior del edifici s' hi trobaran restaurants, barbers, estanchs, llimpiabotes, estació telegràfica, telefònica y de ferrocarrils; farmacia, metje, y no s' diu si hi haurà servey funerari, cosa que no seria de estranyar.

Com que 'ls americans quan fan una cosa la fan a l' engrós, ara qu' han fet una quiebra bancaria, l' han feta també de cap a peu. Els milions que s' trovan de menys en les arquas de les grans societats se contan per cents y per milis; les víctimes son centenars de milis.

Molts qu' un mes enrera s' creyen milionaris, are s' trovan en la miseria. Les grans Companyies que disposaven del crèdit mundial y desde América posaven la llei a les Bolses estrangeres, al arribar a la liquidació s' han trovat qu' en lloch dels grans capitals hi havia l' gran desfalc, qu' els respectables arximilionaris eran vulgars *vidvidors* y que les colossals industries estaven montades al aire.

El pànich es indescriptible: els esforços pera conjurar el perill son immensos; a América no s' trova ja diner pera pagar als acreedors; les banques d' Europa s' negan a facilitar-lo; les industries, fàbriques y mines paren els treballs per no trovar manera de pagar els salaris, essent aquesta lliçó per la mercantil América lo que es la lliçó de moralitat del procés Moltke-Harden pera Alemanyia, y lo que l' antimilitarisme es pera la França. El gegant de la política s' trova lligat; l' idol de moralitat ensenya l' corch que l' devora, y l' positivisme americà veu destruhida la llegenda de la seva ciencia mercantil.

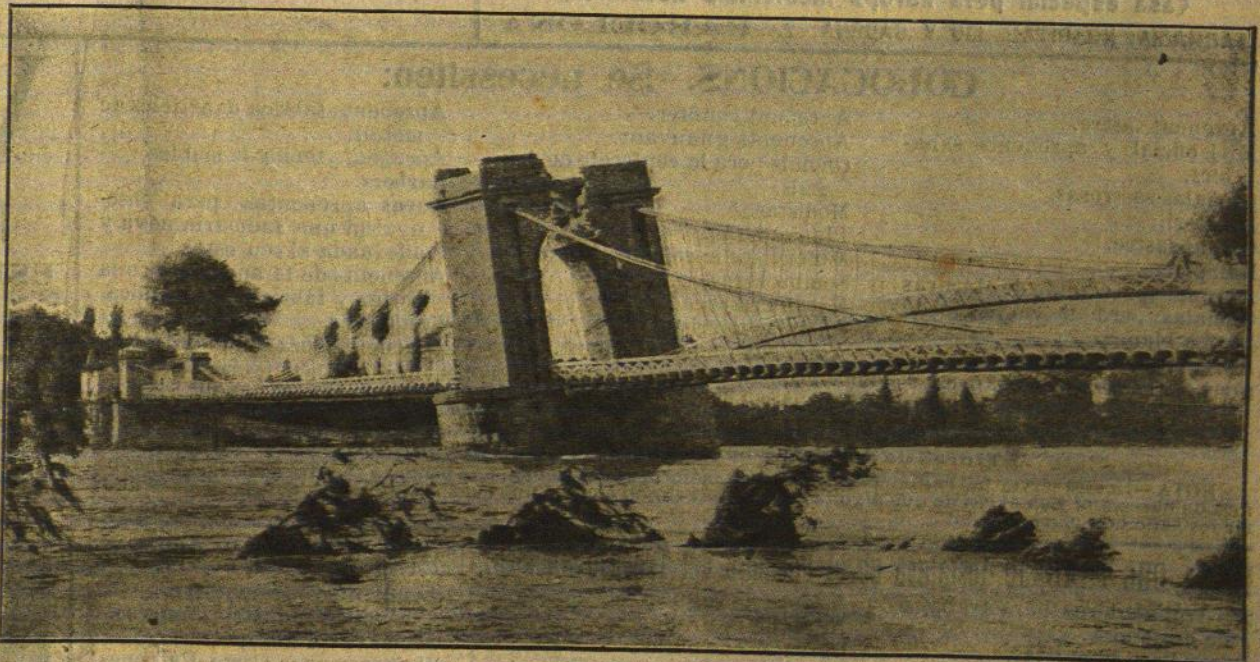
Marruecos.—*Aurora Social* va fer el fatal pronòstich de lo que anava a succehir al Marroch y va confirmantse en tota la seva extensió.

Abd-el-Aziz, per haver resistit l' impuls del poble, pot dirse que queda ja destronat, passant el seu nom a l' Historia de l' Islam com el de Don Opas a l' Historia d' Espanya.

El Sultà vell va precedit de la calificació d' heretge contra l' dogma musulmà. A manera que va cayent el prestigi d' Abd-el-Aziz, va aixecantse la majestat del Sultà fidel, Mulay-Had, que, segons els telegrams d' aquesta tarde, s' ha vist obligat a proclamar la guerra Santa pera satisfèr les exigencies del poble.

¿Qué ocurrirá? Com un regner de pólvora l' incendi s' va extenent. D' Egipte n' comensan a sortir guspires de mancomunitat ab els moros. Tan greu deu esser allà la situació que l' patxà d' Alexandria s' ha cregut en el cas de pronunciar un discurs al qual han concorregut 6.000 oyents, pera combatre l' ona qu' està invadint l' opinió pública. Els diaris europeus celebran y ponderan el discurs, qual objecte es evitar qu' s' inflitri l' esperit

DE LES INONDACIONS

Un pont penjant destruit per la corrent.

Les inundacions dels valls de la «Haute-Loire» arrastren el pont penjant d' Andrezieux, estès sobre l' riu no lluny de Saint-Etienne. Eix pont comptava més de 60 anys.

religiós en l'actual conflicte de Marruecos. «La desgràcia més gran—diuen—que deya—es que aquets ignorants abusin del nom de l'Islam per cometre tota mena de crims.—L'Islam es enemich d'aytals horrors. L'Islam no s'trova més allà hont no hi ha justícia, ciència, civilitat i humanitat...» Els arguments de Mustafà Kamel estan plens de filosofia; però es una filosofia que no suprimeix pas els abusos dels europeus en les terres dels moros y que no indemnisa al poble 'ls perjudicis soferts; per lo qual suposo que 'l discurs farà un gran efecte en els cercles diplomàtics d'Europa, que poden haver sigut els inspiradors del sermó; però que serà predicar en desert a casa seva.

Aquest discurs, pera 'ls que saben llegir, demostra lo contrari de lo que 's proposan fer creure els diaris que 'l celebran. Ells donan a entendre que a l'Egipte no hi ha cap perill: però els vells deyan: «excusa no demanada, acusació manifesta.» Si no hi ha perill, el discurs no fa alcas y se'l podia estalviar el Mustafà. Però quan s'ha cregut necessari invocar la seva autoritat, mar de fondo deu haverhi.

Y d'Egipte a Turquia no hi ha mes qu' un pas; y aqut pas pot recorre facilment Alemanyia, que està xiulant a la orella del Sultà de Turquia y al Sultà de Marruecos y a tots els elements poderosos del Islamisme.

Mentrestant França y Espanya estan jugant ab la ferra, en la seguretat de qu' Espanya s'emportará les verdes, les més verdes; y les madures, si n'hi ha, serán pe'ls altres.

MATTHIEU

Havre, 3 nov. 1907.

CRÒNICA SOCIAL

A favor de la classe obrera

Ha marxat a Madrid al objecte de reempenre la campanya parlamentaria un diputat solidari d' un districte fabril de Catalunya, el que segons se'ns ha dit porta el projecte de ocupar-se de algunes qüestions de caracter social plantejades desde aquet períodich en favor de la classe obrera, y que es fácil concretar en forma de proposicions, de les que 'n donarem compte per lo que pugui interessar als nostres llegidors y en general als obrers de nostres explotacions y fàbriques.

Ens escriuhen de Rialp a propòsit de les pluges del 22, 23 y 24 del passat mes, detallantnos la creixuda dels rius Noguera Pallaresa y Sant

Antoni. La destrossa causada es de moltíssima consideració; les dues fàbriques de Rialp, propietat la una de Don Pere Arnalot y l'altra de Don Isidro Gaset, deurán estar, a causa dels desperfectes soferts, molt temps parades. Es de necessitat que 'ls Poders públics y totes les entitats y persones que tinguin facultats vegin la manera de socórrer a les víctimes.

«Feminal» ha publicat una allocució a les Dones, incitantles a que fassin qualque obra de beneficència a favor dels damnificats per les recents inundacions.

Veyem ab molt gust que les dones entrin en la vida social, per tan bona porta com es la de afavorir la desgracia; aixó poden ferho sobre tot elles, puig eixa es una missió de la dona. AURORA SOCIAL 's complau en encoratjar la allocució de «Feminal», desitjant que tinga entre les dones catalanes bona y fructífera acollida.

De la Reforma

Han comensat els treballs pera la Reforma Interior de la ciutat per les operacions de replanteig de la Gran via A.

En la sessió que celebrà dijous passat l'Ajuntament se acordà iniciar la execució de la secció segona de la Reforma que compren el trajecte de la Gran via A del projecte de D. Angel Baixeras, demarcat per la plassa del Angel y el carrer de Sant Pere, en la extensió y forma que senyala l'apèndice B del acort de 22 de Maig últim.

La Caixa de Pensions

Durant el mes d'Octubre la Caixa de Pensions pera la vellesa y d'estalvis ha rebut per imposicions la quantitat de 88,499 pessetes, y ha pagat per reintegres d'estalvi y per plassos mensuals de pensió 55,205 pessetes. El 31 d'Octubre 'l total d'imposicions rebudes per la Caixa de Pensions pera la vellesa y d'estalvis ascendia a 2.270,500 pessetes, y el total de pagaments per reintegres d'estalvi y per plassos mensuals de pensió a 918,459 pessetes.

Estadística alimentícia

En el Laboratori municipal (secció química) foren presentades durant el passat mes d'Octubre 230 mostres, de les que foren declarades bones 57, sofisticades y no nocives 19, sofisticades y nocives cap. Se'n presentaren ademés 79 per

l'administració y per particulars 3, lo que fa un total de 158 mostres examinades, quedant-ne pendents d'anàlisi 72.

Entre aqueixes mostres n'hi figuraven una d'oli, una de xarop y una altre de pa presentades per particulars que resultaren bones, y una de llet y 57 de vi, bones també, y 19 d'aquest últim caldo sofisticades, però no nocives, presentades per les tinencies d'arcaldia.

Acte meritori

La Societat d'industrials mecànics y metal·laris, desitjosa de contribuir a l'igual que altres entitats econòmiques al socors dels damnificats per les darreres inundacions de Catalunya, ha acordat en reunió general de socis destinar a aquell objecte una quantitat, quina quantia's farà pública al esser entregada a les autoritats.

Ofertes de treball

Entre les ofertes de treball que se'ns han fet darrerament figuren per diferents ocupacions les Cases Esteve, Figueres Hoyos y C.ª, Magatzems de la Filosofia, Domènech y Melich, Sra. Vda. de Morda, Taller de modista del Sr. Alegret y altres.

La majoria de les referides places han sigut provehides per gent recomenada pel nostre setmanari.

Igualment podem dir respecte a la Borsa del Treball, hont també han sigut ateses les persones que ha recomenat AURORA SOCIAL.

PASSATEMPS

Conèximents útils

Tinta negra.—Se obté una bona tinta negra pera escriure, ab la següent fórmula: 5 litres d'aygua, 1 kilo de nous de agalles (gales, ballarugues o casanelles) y 75 grams de campetxe: se fan bullir los 3 productes durant 2 hores y se filtra. Després s'hi afegeix 500 grams de sulfat de ferro y 550 grams de goma aràbiga disolta en 250 litres d'aygua. Se deixa reposar 3 dies, se decanta, s'aromatiza ab una mica d'essència d'espigol y se posa en amples.

Escudella de pésols

Els posarás a remullar el dia abans, els farás coure com els sigrons, hi tirarás ceba trinxada al arrencar el bull, y quan compreguis que siguin cuyts, hi posarás la sal, fentlos bullir ben fort. Després hi tirarás les especies y 'ls treurás del foch. També 's poden coure ab arròs.

(De La Cuynera Catalana).

PROBLEMA

Una familia consum dos vegades més de sucre que de café. El gasto d'eixos dos colonials es de 9 pessetes per setmana. Quins son, durant eix temps, els gastos de sucre y de café, costant el sucre 1'15 pessetes el kg. y el café 4'50 ptes?

SOLUCIÓ AL PROBLEMA ANTERIOR

Feu 4 dotzenes de camises. Cada camisa costà 8'20 pessetes.

Han resolt bé els Srs. M. G., S. B. F.—Arenys de Mar, F. R., J. S.—Manlleu, J. T. y R. y S. D. V., qui també ha endevinat la xarada. Ha enviat una aproximació R. F.

Solució a la xarada: AN-YO-RAN-SA.

CORRESPONDENCIA

Barcelona. V. A., Incorrecte. P. C.; M. L., idem. V. T. M. Arreglat anirà. P. S. J. Firmen y ho publicarem. D. C. Al Secretariat. J. S. L. id. M. G. ¿Per qué us feu competència en una tasca comuna? R. B., Colocat.—Sant Andreu de Palomar. I. 3 F. Aquesta vida intensa y solidaria serà la redempció.—Moncada. «Un parcer». Contestat en l'article fondo.—Granollers. J. A. Registrat oficina col·locacions.—Caldas de Montbuy. N. N. No va.—Cardedeu. M. S. Aquesta correspondència no ho es d'administració.—Cornellà. A. I. Treballarém favor vostre.—Prat «Un pagès, id.—Tortosa. Ll. M. D. P.; R. P. etc. Hem rebut suplís igual sentit conques Cardoner y Segre. Farem lo que podem.—Molins de Rey. B. A. No 's publica.—Girona. E. B. Id.—Sabadell. I. P. F. id.—Lleyda. A. S. Redacten vos mateix projecte. I. R. No tenen edat legal.—Berga. Ll. R. M. Precisen fets y firmen.

Imp, carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIÓ D'ANUNCIS

Grandes Almacenes de Ferreteria
QUINCALLA Y MAQUINARIA
Fundiciones de hierro y bronce, talleres de maquinaria
FUMISTERIA

Hijo de Ignacio Damians

Talleres **URGEL PROVENZA BORRELL** | Despacho Escudillers, N.º 24, 26 y 28 y Obradors, N.º 2, 4, 6 y 8.
Teléfonos | Despacho, n.º 101 | Apartado de Correos n.º 41.
Talleres, n.º 3630

BARCELONA

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

POR RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:
Diputación, 286, Barcelona.

DIABETICS ELIXIR del Dr. Sastre y Marqués

Es el de resultats mes segurs pera curar tan terrible malaltia, minvantsempre la seva intensitat, purificant la sanch, tonificant el sistema nerviós y fent rebaxar tan l'albuninuria, com la glucosuria en les diabetis insipidas. La curació se logra molt depressa.

Casa especial para xarops medicinals dossilicats

FARMACIA: HOSPITAL, 109 Y CADENA, 2.—BARCELONA

COLOCACIONES.—Se necesitan:

Aprenent sastre.
Mitj oficial y aprenents saba-
ters.
Oficials sastresas.
Meritori.
Oficial sastre.
Lampistas.
Aprenent peratenda de pinturas
Oficials pera la confecció de
roba blanca.
Aprenents montadors.

Aprenent confiter.
Aprenents guanyant.
Oficials pera la confecció de ba-
guls.
Modistas.
Planxadoras.
Minervista aprenent.
Sombrieras.
Noys pera recados.
Oficials gorristas.
Aprenent generos de punt.

Aprenents fàbrica d'articles de
metall.
Aprenents tenda de mobles.
Barbers.
Noys aprenents pera ense-
nyalshi una industria nova y
adequada al seu estat.
Aprenents de 14 anys pera una
botiga y fàbrica de cerámica
Festoneras.
Aprenents pera tenda de robas.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta únicament extindrà els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem present a las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitarsi la perdua de temps y las molestias inherents a una negativa involuntaria per part nostra.—Las cartas se dirigiran a la oficina de colocacions.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjdia.

NOTA.—Nostre servey pel caracter aventural de la majoria de colocacions no podem extendrels a las personas de fora de Barcelona y en el cas de que alguna especialitat vingui a crear una excepció a n'aquella regla se 'ns deurán fer les peticions personalment.

BOLSA DEL TRABAJO.—Instalada en el Fomento del Trabajo Nacional.—Plaza de Santa Ana, 4.—OFERTAS:
200 trabajadores para trabajos de desfondes.
Aprendices lampistas.
id. merceria.
Agente de seguros.
Aprendices drogueros.
Cerrajero de obras.
Dependiente droguero.
Ayudante contramaestre.
Aprendices industrias nuevas.
Oficial carpintero.
Viajantes para Corte Patronos.

(En la secretaría de la institución hay nuevas listas)

El mejor y más agradable **PURGANTE** laxante, refrescante, diurético, digestivo y depurativo.—TISANA DEL LABRADOR. En farmacias.—D.º Austri, Vertrallans, 5.—Barcelona.

ALGAS MARINAS FERRER.
(EXTRACTO FLUIDO DE FUCUS VESICULOSUS)
PODEROSO A LA PAR QUE INOFENSIVO REMEDIO CONTRA
HERPETISMO
Y LA **OBESIDAD**
O GORDURA EXCESIVA

PIDANSE PROSPECTOS

OFICINA DE FARMACIA DEL D.º E. FERRER
PLAZA DEL ANGEL 6 y 7
Y EN TODAS LAS FARMACIAS
AL POR MAYOR: S.º VICENTE FERRER y CIA
BARCELONA

RENOMBRADOS

COSTANZI

RECLAMO HUMANITARIO

Los sin rivales GONFITES Roob é Inyección

COSTANZI

Preparados por GRAU YNGLANDA conocidos en todo Europa y América para la curación de las **Estreñeces uretrales, Uretritis, Prostatitis, Gistitis, Catarros de la vejiga**, consiguen cada día el más creciente éxito, por las rápidas y eficaces curas obtenidas con los mismos. Innumerables cartas de enfermos curados con los mismos que lo atestiguan, están a disposición del público, siendo esto la mayor garantía.

Depósito General: Rambla del Centro, 30.—Farmacia

DETALLE: Principales farmacias y Centros de Especialidades

Consultorio médico todos los días de 11 a 12 y de 6 a 7

Rbla. del Centro, 30 bajos.—BARCELONA

Manel Ballespi

BARRETS y GORRAS

A BON PREU

41-CARRER AMPLE 41

al tornar el Regomir.—BARCELONA

Curació infalible de les trencadures mitjansant el
Braguer Medical Vives

Es aquest perfeccionat aparell l'última paraula de la ciencia pera l'alivi absolut y curació radical de les trencadures, per antigues que siguin, essent ab preferència aconselat a tots els trencats per les eminencies mèdiques més notables.

Demanis follet explicatiu que 's regala y envia gratis a totes parts.

Hores de 9 a 12 y de 3 a 7.—RAMBLA DEL CENTRE, NÚM. 12, PRAL.

PELUQUERIA

A. SARRÁ

RAMBLA DEL CENTRO, 1, ENTR.º

Frente al Teatro del Liceo

WERTHEIM

MÁQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mellor del món.

Máquinas pera totes les Industries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT pera mltjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

CALLICIDA PIZÁ

emplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6.—BARCELONA
Por 1'30 ptas. se remite por correo certificado.

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas.
Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros